

פרוטוקול מס' 288
מישיבת ועדת העבודה והרווחה
יום שני, ב' בטבת התשנ"ט (21 בדצמבר 1998) שעה 11:00

נכחו:

חברי הוועדה: מקסים לוי - היו"ר
ענת מאור

חה"כ יונה יהב
" רן כהן
" יצחק כהן
" מאיר שטרית

מוזמנים:
נחמה פרלמן - סגנית היועץ המשפטי, משרד הבטחון
גיא שמי - משרד האוצר
אריאלה קלעי - הלשכה המשפטית, משרד המשפטים
פנינה כהן - ארגון אלמנות צה"ל

יועץ משפטי: משה בוטון

מנהלת הוועדה: שירלי אברמי

קצרנית: אסתר אלפיה

- סדר-היום:
1. הצעת חוק משפחות חיילים שניספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון - שינוי בזכאות לבן משפחה של ניספה), התשנ"ז-1997.
 2. הצעת חוק משפחות חיילים שניספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון - גמול לאחר הפקעת נישואין), התשנ"ח-1998.

-4216-

1. הצעת חוק משפחות חיילים שניספו במערכה (תגמולים ושיקום)
(תיקון - שינוי בזכאות לבן משפחה של ניספה), התשנ"ז-1997

היו"ר מקסים לוי:

אני פותח את הישיבה. הנושא הראשון שעל סדר היום: הצעת חוק משפחות חיילים שניספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון - שינוי בזכאות לבן משפחה של ניספה), התשנ"ז-1997, של חבר-הכנסת רן כהן.

חבר-הכנסת רן כהן, בבקשה.

רן כהן:

לצערי, הצעת חוק זו, למרות שהיא דנה בנושא מאוד חשוב ואלמנטרי, מתגלגלת עוד מהכנסת הקודמת. היא לא עברה אז בגלל התפזרות הכנסת. לכן, בואו נעשה זאת מהר לפני שגם הכנסת הזאת תתפזר.

מדובר בהצעת חוק בעניין מאוד ברור ופשוט שראש הממשלה המנוח יצחק רבין זכרו לברכה שכיהן גם בתפקידו כשר הבטחון, הפנה את תשומת לבי אליו. על פי המצב החוקי היום, כאשר חל שינוי במצב המשפחתי של שאיריו של חייל שנהרג, אז כדי לקבל את הזכאות שמגיעה - ואם היא מגיעה - צריך להודיע על השינוי למשרד הבטחון בתוך שנתיים. והיה ולא הודיעו על השינוי בתוך שנתיים, ואם הם זכאים, לא יקבלו את הזכאות המגיעה להם לשנתיים - או יותר - שחלפו אלא מהיום בו הודיעו על השינוי.

לדעתי, החוק כאן לוקה ובגלל אי-ידיעה, חוסר עירנות, שכול, כאב ויגון של המשפחות השכולות הם אינם מקבלים את מה שמגיע להם, ואין שום סיבה בעולם שהדבר הזה יימשך.

היו"ר מקסים לוי:

ולפעמים גם אין מודעות.

רן כהן:

נכון.

היו"ר מקסים לוי:

חוק דומה התקבל בנושא הביטוח הלאומי.

רן כהן:

מה שהיה צריך שזה יהיה אוטומטי, ושמשרד הבטחון - - -

משה בוטון:

אבל לא תמיד הם יודעים.

רן כהן:

לכן, בהצעת חוק זו אני מבקש שהחוק יתוקן באופן כזה שמשפחה שכולה תקבל את הזכויות המגיעות לה מתאריך השינוי, ולא מתאריך בו היא מגישה את הבקשה.

היו"ר מקסים לוי:

יש למישהו הערות?

גיא שמי:

שמי גיא שמי, ואני נציג אגף התקציבים במשרד האוצר. לדעתנו, הצעת החוק זו, כפי שהיא מנוסחת, מאוד גורפת. נכון להיום אנחנו לא יודעים מה החשיפה התקציבית, ואיזה השלכות תקציביות יש להצעת החוק.

אני מבקש שמשרד הבטחון, ינסה לברר כמה שנים אחורה, כמה תביעות כאלה אכן הוגשו, ויאמוד את העלות התקציבית של הפעלת החוק.

היו"ר מקסים לוי:

לדעתי, לא קיימת כאן בעיה תקציבית, כי אילו כולם היו מדווחים בזמן, ממילא היו מקבלים את מה שמגיע להם.

נחמה פרלמן:

אני כבר יכולה לתת את הנתונים.

גיא שמי:

אסביר את הבעיה.

היו"ר מקסים לוי:

אבל יש לה את הנתונים.

גיא שמי:

לפני הישיבה דיברתי עם הגברת פרלמן, אבל אני רוצה להסביר איזה נתונים אני רוצה, ומה הבעיה.

הבעיה היא שאם נבדוק אחורה כמה אנשים הגישו הודעה על שינוי בסטטוס בפרק זמן שעולה על שנתיים, אנחנו צריכים לאמוד כמה זה היה עולה לתקציב המדינה, בהנחה שהיו משלמים להם כולל את התקופה אחורה ממועד השינוי.

היו"ר מקסים לוי:

הכסף הרי קיים בתקציב משרד הבטחון אז איפה כאן הבעיה התקציבית? אני פשוט לא מבין.

רן כהן:

אין כאן שום בעיה תקציבית, הדבר הזה מתקצב בתקציב משרד הבטחון. לדעתי, כל כוונתו של האוצר זה לגזול את הכסף הזה מתוך התקציב. מדובר אולי בעשר משפחות, לא יותר, איך אפשר בכלל לפגוע בהם?

גיא שמי:

הכסף מונח בתקציב הבטחון והאוצר לא מתכוון לקחת גרוש מתקציב הבטחון. תקציב הבטחון הוא תקציב מסגרת. הבעיה קיימת וקשה להבהיר את העקרון, בכל זאת אנסה. נניח, משפחה שמגיעה לה תוספת לזכאות בשל שינוי בסטטוס שלה, ותתבע עכשיו שמשרד הבטחון יפצה אותה בעבור חמש שנים.

משה בוטון:

לא זאת הכוונה, פה אין התייחסות לזה. קודם כל, ההצעה נראית לי צודקת מאוד. יחד עם זאת, בחוקי גימלאות, בדרך כלל, לא פותחים מצבים שהיו בעבר. אני מבין שמציע ההצעה מבקש שתובע יקבל זכאות שמגיעה לו מיום השינוי ולא משנה מתי יגיש את הבקשה. נכון, חבר-הכנסת רן כהן?

רן כהן:

אני מבקש שההצעה תעבור לקריאה ראשונה בלי לבחוש יותר מדי בקרביים. לדעתי מדובר בכלום, גם הרטרואקטבי זה כלום. אבל בואו נשמע קודם את הנתונים.

היו"ר מקסים לוי:

אני רוצה להבין מהאוצר. אתם מקבלים את הצעת החוק, מקבלים את סדר היום, מוזמנים שבוע לפני להופיע בוועדה, ואתם מגיעים לוועדה לא מוכנים.

גיא שמי:

קיבלנו את ההזמנה בסוף שבוע שעבר, ניסינו ליצור קשר עם משרד הבטחון, ולא הצלחנו לקבל את הנתונים.

אריאלה קלעי:

שמי אריאלה קלעי, ואני ממשרד המשפטים. בכל הכבוד גיא, הממשלה תמכה בהצעת החוק הזאת.

גיא שמי:

אני מסכים, אני לא נגד שנקבל החלטה, אבל על סמך ידיעה ועל סמך נתונים. לא אמרתי שאנחנו מתנגדים להצעת החוק, אבל אנחנו חושבים שהיא גורפת, וצריך לקבל החלטה על סמך מינימום נתונים.

נחמה פרלמן:

אני מבקשת להרחיב את היריעה. ראשית, אם יש הצעת חוק צודקת, הרי זו הצעת חוק זו. מדובר בהורים שכולים, מבוגרים שלא היו מודעים לענין; הורה שכול יצא לפנסיה ממקום עבודה וההכנסה שלו קטנה בצורה מאוד משמעותית; הוא חלה ויש לו היום יותר הוצאות, והוא ממשיך לקבל תגמול מיזערי כי לא יודעים על השינוי שחל בהכנסותיו. הוא בא היום ומבקש את מה שמגיע לו. אומרים לו: תקבל מהיום שאתה פונה. קורה שאדם נכנס למצוקה כלכלית איומה ונוראה ואת זה אנחנו רוצים לתקן.

עכשיו, מדובר במקרים נדירים. מהשנים הארוכות שאני במשרד הבטחון, היה אולי מקרה אחד לשנתיים. לכן, עם כל הכבוד, הנתונים הם זניחים, שוליים.

היו"ר מקסים לוי:

בהתחשב בכך שהצעת החוק צודקת, ההוצאות הכספיות הכרוכות בה אינן גבוהות, הממשלה ושר הבטחון מסכימים ותומכים בהצעת החוק, אנחנו מאשרים את הצעת החוק לקריאה ראשונה.

נחמה פרלמן:

אדוני היושב ראש, ההצעה המקורית היתה לפני שנתיים וחצי.

משה בוטון:

אדוני היושב ראש, כל עוד אין הערכה תקציבית, אני לא יכול להעביר את הצעת החוק לקריאה ראשונה.

נחמה פרלמן:

ההערכה התקציבית היא בסביבות 50 אלף שקל בשנה.

משה בוטון:

בסדר, אכתוב 50 אלף שקל בשנה.

נחמה, מה דעתכם לגבי השאלה, האם זה יחול גם על מקרים שלפני 15 שנה או רק מכעת ואילך?

נחמה פרלמן:

המקרים שהיו לפנינו היו של מספר שנים בודדות, חמש שנים. אני מניחה שאנחנו נעשה את האיזונים. הכוונה למספר של עד 10 שנים.

רן כהן:

אדוני היושב ראש, אני רוצה שההצעה תועבר כבר לקריאה ראשונה. אני מבקש מנציגי משרד הבטחון ונציגי משרד האוצר להביא את הנתונים לגבי האפשרויות הרטרואקטיביות. אם יתברר שזה זניח, גם רטרואקטיבית, נעשה רטרואקטיבית. אם זה לא יהיה זניח, נעשה רטרואקטיבית לשנתיים.

היו"ר מקסים לוי:

נעביר את ההצעה לקריאה ראשונה, ונכתוב הערכה תקציבית של 50 אלף ש"ח. תיעשה בדיקה נוספת על ידי משרד הבטחון ומשרד האוצר, ובקריאה הראשונה נהיה מוכנים ללכת להסדר כלשהו.

אני מעמיד את הצעת להצבעה. מי בעד העברת הצעת החוק לקריאה ראשונה? מי נגד?

ה צ ב ע ה

בעד - 2
נגד - אין
נמנעים - אין

ההצעה להעביר את הצעת החוק לקריאה ראשונה, התקבלה

היו"ר מקסים לוי:

ההצעה להעביר את הצעת חוק משפחות חיילים שניספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון - שינוי בזכאות לבן משפחה של ניספה), התשנ"ז-1997, לקריאה ראשונה, התקבלה.

2. הצעת חוק משפחות חיילים שניספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון - גמול לאחר הפקעת נישואין), התשנ"ח-1998

היו"ר מקסים לוי:

הסעיף השני שעל סדר היום: הצעת חוק משפחות חיילים שניספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון - גמול לאחר הפקעת נישואין), התשנ"ח-1998, של קבוצת חברי כנסת. הצעת חוק זו מונחת על שולחן הוועדה מזה זמן רב. באחד הדיונים אמר נציג משרד הבטחון שהם פועלים להגשת הצעת חוק ממשלתית באותו ענין, את הצעה כזו לא הגיעה לשולחן הוועדה.

נחמה פרלמן:

אחרי הישיבה האחרונה שבה השתתפנו היינו אצל ועדת השרים לענייני חקיקה.

אריאלה קלעי:

היא לא הונחה בקריאה ראשונה, היא אושרה בוועדת שרים.

היו"ר מקסים לוי:

מונחת לפנינו הצעת חוק של ארבעה חברי כנסת. למי יש הערות להצעת החוק?

נחמה פרלמן:

אדוני היושב ראש, הצעת החוק הפרטית גורפת מאוד, ולא ניתן להסכים לה בשום פנים ואופן. המשמעות של הצעת החוק הפרטית היא שגם מי שנישואיה הופקעו בעבר, תחזור לזכויותיה כאלמנה. ולא לכך התכוונו כאשר יזמנו קשר עם חברי הכנסת המציעים.

אנחנו הגשנו הצעת חוק ממשלתית שיש בה את האיזונים. האיזונים אומרים שכל מי שנישואיה הופקעו, תחזור ותקבל את הזכויות שלה, ובלבד שזה יחול על אלמנה שנישאה בשנית, ושהנישואין יופקעו מתחילת החוק ואילך, ולא רטרואקטיבית. דבר שני, מי שמתגרשת, בכל גיל, תחזור לזכויות. מי שמתאלמת מהנישואין השניים לפני גיל 65, גם כן תחזור ותקבל את הזכויות.

הצעת החוק הממשלתית גם היא מאוד יקרה, היא צריכה להיות בעלות של 4 עד 8 מיליון שקלים לשנה. העלות של הצעת החוק הפרטית היא עד 80 מיליון שקל לשנה. אין לזה תקציב, אין לזה כיסוי ואין לזה גם הצדקה.

בשעתו היה דיון בוועדת שרים לענייני חקיקה בהצעת החוק הממשלתית, ואנחנו רצינו לקדם אותה. לצערנו היא לא קודמה בגלל התנגדות אחד מציעי הצעת החוק חבר-הכנסת לשעבר, והיום שר התחבורה.

אנחנו לא יכולים להסכים בשום פנים ואופן להצעת החוק הפרטית משום העלות התקציבית, ומשום שאין לזה הצדקה.

והאיזון השני. על פי המצב היום, תוחלת החיים של הנשים יותר גבוהה כך שבדרך הטבע קורה שאשה מתאלמת פעם שניה. באנו ואמרנו שאם אשה מתגרשת מהנישואים השניים, בכל גיל, אפילו בגיל 80 ואחרי 50 שנות נישואים שניים, היא תחזור לקבל זכויות. אם היא מתאלמת מהנישואים השניים לפני מלאת לה 65 שנים, גם כן תחזור לזכויותיה, וזאת על מנת לערוך את האיזונים הראויים.

בנוסף לזה אנחנו צריכים גם לבדוק מה ההצדקה להצעת החוק. ההצדקה צריכה להיות למקרים שבהם יש שיקולים סוציו-אקונומיים. כאשר אשה מבוגרת מתאלמת בשנית ומצבה רע מאוד, גם היום היא תוכל לשוב ולקבל את זכויותיה, לפני משורת הדין, משיקולים סוציו-אקונומיים.

יחד עם זה, אם אשה נישאת בשנית וחיה חיים טובים ומלאים במשך עשרות שנים, האם יש הצדקה, כאשר היא מתאלמת בשיבה טובה מבעלה השני שהיא תחזור ותקבל את הזכויות? אני שואלת את חברי הכנסת, האם יש הצדקה לזה?

לכן, הצעת החוק הממשלתית יוצרת איזונים ראויים לטעמנו.

היו"ר מקסיס לוי:

אם יש או אין הצדקה, זה תלוי בחברי הכנסת. את מביאה את הטיעונים.

נחמה פרלמן:

אני מביאה את עמדת המשרד. גם לי מנדט משר הבטחון לבוא ולומר שהוא מתנגד להצעת החוק הפרטית, והוא רק בעד הצעת החוק הממשלתית.

מאיר שטרית:

אדוני היושב ראש, קדם לדיון בוועדה הזאת, דיון בהצעת החוק בקריאה טרומית בכנסת, ופגישה שהיתה בין יוזמי החוק לבין שר הבטחון והיועצים שלו. האמת היא, שהחוק, כפי שהוא מנוסח פה, הוא לא מה שסוכס.

עד לפגישה עם שר הבטחון, המצב היה שאם אלמנה צה"ל היתה נשואה 14 שנים ומעלה, היא היתה מאבדת את הזכות שלה לגימלה. הצעת החוק שלי באה לתקן את זאת, כי סברתי שלא יכול להיות שאחרי 14 שנה היא תאבד את זכותה לגימלה כי יש מקרים שהיא נשארת בלי שום דבר. משרד הבטחון הסכים עם המציעים שהוא לא יוצר הגבלה של זמן.

נחמה פרלמן:

מסירים את מיגבלת הזמן. קודם היה 14 שנה בלי ילדים, ו-21 שנים עם ילדים.

מאיר שטרית:

משרד הבטחון הסכים להסיר את מיגבלת הזמן. זו היתה הסכמה בין כל המציעים. יונה יהב עמד על זה שיהיה גם אם מופקעים הנישואים, כמו שמוצע פה בחוק, שילכו רטרואקטיבית בלי להחזיר את המענק, ולזה לא היתה הסכמה של משרד הבטחון.

יונה יהב:

איפה זה כתוב?

מאיר שטרית:

זה מה שכתוב בסעיף (ג) "יופקעו הנישואין, ישולמו לאשה או לגבר, לפי הענין, מיום הפקעת הנישואין אותם תגמולים שהיו משתלמים להם אותה שעה לולא נישאו, ולא יהיו חייבים להחזיר את מענק הנישואין ששולם להם".

נחמה פרלמן:

אבל לא רטרואקטיבית.

יונה יהב:

מה שהם אומרים, זה רק מיום תחולת החוק ואילך, זה ההבדל.

מאיר שטרית:

על זה לא היתה הסכמה של שר הבטחון.

יונה יהב:

על זה בכלל לא דיברנו איתו.

מאיר שטרית:

משרד הבטחון לא הסכים לזה.

נחמה פרלמן:

היה סיכום עם חבר-הכנסת גפני, וזה הובא בכתב ובעל-פה מספר פעמים.

מאיר שטרית:

חבר-הכנסת יהב, אתה העלית את הסוגייה, אנחנו רוצים לתקן את הסעיף הראשון, שאותן אלמנות שנישאו - - -

יונה יהב:

אז יהיו לך כמה סוגי אלמנות.

נחמה פרלמן:

אלה האיזונים.

מאיר שטרית:

ודאי שיהיו. הבעיה היא כזו. שר הבטחון העלה אז - ואני לא זוכר מספרים - אבל נדמה לי שהמשמעות של החוק הזה - - -

יונה יהב:

חבר-הכנסת שטרית, המספרים שנזרקו שם היו על הצעת החוק המקורית, להחזיר לאלמנה שנישאה בשנית את הקצבה שלה. לזה לא היתה הסכמה. ואז באנו ודיברנו על שני דברים: על ביטול מגבלת הזמן; ועל עוד הגבלה שהיתה על יתומי צה"ל שזה בתקנה, וביטלו אותה.

לא דובר על גיל 65, ולא על רטרואקטיבי.

נחמה פרלמן:

זה סוכם עם חבר-הכנסת גפני, יש מכתב רשמי, והוא הסכים לזה.

מאיר שטרית:

גפני איננו חבר כנסת היום, וגם כשהיה הוא לא ייצג את כל מציעי החוק. לא התקיים איתנו דיון מעבר לזה, וגפני לא היה רשאי לסכם בשמנו על שום דבר.

היו"ר מקסים לוי:

משרד הבטחון ביקש שנצרף את הצעת החוק של חברי הכנסת להצעת החוק הממשלתית שעכשיו היא כבר מוכנה. אם הצעת החוק הממשלתית תגיע לשולחן הוועדה בתוך שלושה שבועות מהיום, כי אז נוכל לשלב אותה עם הצעת חוק זו, ונוכל לדון בכל הנושאים, כי הרי אין הרבה דברים במחלוקת.

יונה יהב:

אין זמן, אנחנו הרי גומרים את הכנסת, ויש גם את הקריאה השניה והשלישית.

מאיר שטרית:

אם רוצים אפשר להספיק תוך שלושה שבועות גם לקריאה שניה ושלישית.

היו"ר מקסים לוי:

אם בתוך שלושה שבועות לא תונח לפנינו הצעת חוק ממשלתית, באותו יום נאשר את הצעת החוק של חברי הכנסת ונעביר אותה לקריאה ראשונה.

יונה יהב:

אני לא מבין, למה אי-אפשר לעשות את זה במשולב? אנחנו מאשרים עכשיו העברת הצעת החוק של חברי הכנסת לקריאה ראשונה, תבוא הצעת הממשלה, היא תתאחד. למה צריך לחכות להצעת הממשלה?

היו"ר מקסים לוי:

הצעת החוק שלך יכולה ללכת למליאה וליפול. זה טוב?

יונה יהב:

היא לא תיפול.

היו"ר מקסים לוי:

אם יש הצעת חוק ממשלתית שדומה לה היא תיפול.

אני מעמיד את משרד הבטחון בפני עובדה שאם תוך שלושה שבועות מהיום הצעת חוק ממשלתית לא תוגש לוועדה, באותו יום אני מאשר העברת הצעת החוק של חברי הכנסת לקריאה ראשונה.

יונה יהב:

ומה קורה אם יש הצעת חוק ממשלתית?

היו"ר מקסים לוי:

מצטרפים אליה.

אריאלה קלעי:

צריך לאחד את שתי ההצעות.

יונה יהב:

אז בואו נעשה עכשיו את הפרוצדורה של אישור ההצעה. בעוד שלושה שבועות, תגיע הצעת הממשלה, מה טוב.

מאיר שטרית:

אני רוצה להיות הגון עם משרד הבטחון. מה שביקשנו אושר ונעשה.

יונה יהב:

איפה נעשה?

מאיר שטרית:

משרד הבטחון ביצע את ענין הורדת הזמן.

יונה יהב:

לא, אין חקיקה אין כלום.

היו"ר מקסים לוי:

בהצעת החוק הממשלתית מורידים את הגיל.

מאיר שטרית:

למיטב ידיעתי, משרד הבטחון ביטל את המיגבלה של הזמן בתקנות.

יונה יהב:

לא, הוא לא יכול לבטל את זה.

מאיר שטרית:

גברתי נציגת משרד הבטחון, נאמר לי על ידי משרד הבטחון שאת המיגבלה של הזמן ביטלו בתקנות. זה נכון?

נחמה פרלמן:

אנחנו הגשנו הצעת חוק ממשלתית, אי-אפשר לבטל את זה בתקנות, אין תקנות שנוגעות לזה, רק בחוק, ובחוק הגשנו הצעת חוק ממשלתית.

היו"ר מקסים לוי:

חבר-הכנסת שטרית, בהצעת החוק שהם מגישים - ויש לי אותה - מבטלים את הגיל.

נחמה פרלמן:

נכון.

מאיר שטרית:

זה הדבר שהוסכם עם משרד הבטחון. לא היתה הסכמה על רטרואקטיביות. לכן, אדוני היושב ראש, ההצעה שלך נכונה, ואני מקבל אותה. אני חושב שזה זמן סביר, שלושה שבועות אפשר לבדוק את הנתונים.

יונה יהב:

אבל אי-אפשר עכשיו להחליט.

מאיר שטרית:

לא צריך להחליט עכשיו שום דבר.

יונה יהב:

אבל אי-אפשר להצביע עכשיו על הצעת החוק.

מאיר שטרית:

אתה לא יכול להצביע על הצעה שהממשלה מתנגדת לה. לכן, אני מציע שנחכה שלושה שבועות, נראה את הצעת החוק הממשלתית, נדון איתם בפרטים.

יונה יהב:

זה לא יגיע לכנסת הזו.

מאיר שטרית:

למה לא יגיע לכנסת הזאת?

יונה יהב:

תשאל את מנהלת הוועדה כמה זמן אני רץ אחרי הוועדה.

מאיר שטרית:

אומר לך יושב ראש הוועדה שבעוד שלושה שבועות הנושא יעלה לדיון, כך או כך.

היו"ר מקסים לוי:

נכון, אם הצעת החוק הממשלתית לא תגיע, אעלה להצבעה את הצעת החוק הזו של חברי הכנסת. ואם הצעת החוק הממשלתית תגיע, נאחד את שתי ההצעות ונצביע עליהן.

מאיר שטרית:

אדוני היושב ראש, זה הסיכום?

היו"ר מקסים לוי:

כן.

מאיר שטרית:

אז תודה רבה, אני מוכרח ללכת, כי יש דיון בוועדת החוקה שאני חייב להשתתף בו.

היו"ר מקסים לוי:

פנינה כהן מארגון אלמנות צה"ל, בבקשה.

פנינה כהן:

אדוני היושב ראש, מי כמוך יודע כמה זמן לקח לנו לתקן תיקון מזערי להגדלת התגמול של אלמנת צה"ל. גם היום המצב שלנו לא מרנין, והצעת החוק הזאת של חברי הכנסת, וגם של הממשלה, תגדלנה את הפערים בתוכנו, כי הן לא עושות אבחנה וגם משרד הבטחון לא נתן לנו כלים לאכוף את החוק. מה שיוצר בפועל הוא שיותר אלמנות צה"ל תתגרשנה, פיקטיבית, כדי לחזור לזכויות שלהן מבלי להחזיר את מענק הנישואין.

אדוני היושב ראש, מענק נישואין שתחזיר אלמנה אחת, בסכום של כ-300 אלף שקל יכול לתת טיפול שיניים לאלמנות ולא ידועות בציבור; אני יכולה להגדיל את דמי הקיום ליתומי צה"ל שהם היום סטודנטים. שערך בנפשכם שכאשר אלמנות צה"ל יתגרשו, ויידרשו בדין להחזיר את מענק הנישואין, כמה ייטב מצבן של האלמנות והיתומים שלנו.

ומה אני רואה היום? שהוועדה לא נותנת את דעתה לפער שיגדל בין אלמנות צה"ל. אנחנו, כארגון יציג של אלמנות צה"ל, רואות לנגד עינינו קודם כל את טובת האלמנות באמת ולא הידועות בציבור, ולא הגרושות.

היו"ר מקסים לוי:

למה את מטיפה לוועדה?

פנינה כהן:

אני מצטערת מאוד, אבל אני מאוד מאוכזבת ממה שאני שומעת היום. אלמנת צה"ל תמיד תישאר אלמנת צה"ל, בין אם היא מתחתנת ולא מדווחת על נישואיה, בין אם היא מתגרשת ובין אם היא ידועה בציבור.

היו"ר מקסים לוי:

מה הוועדה עשתה לא בסדר?

פנינה כהן:

הוועדה מסכימה שאלמנת צה"ל שתתגרש, ולא משנה באיזה גיל וכמה שנים היתה נשואה, וצברה את ההון הכלכלי שלה, תחזור לקבל את הזכאות שלה מבלי שתידרש להחזיר את המענק נישואין. זה היה בסדר אם למדינת ישראל יש עודף כסף לתת. אז כשאני אבוא ואדרוש תיקון לחוק להגדיל תגמולים, להוסיף פתרונות לצרכים של אלמנות שהן באמת אלמנות, אל תגידו שאין תקציב. אני לא יכולה להאמין יותר.

היו"ר מקסים לוי:

אם כן, לסיכום, אני מציע שתוך שלושה שבועות מהיום נכנס את הוועדה. אם הצעת הממשלה לא תונח על שולחן הוועדה לדיון ולשילוב שתי ההצעות, נאשר את הצעת החוק של חברי הכנסת להעברה לקריאה ראשונה.

יונה יהב:

בסדר.

פנינה כהן:

אני מציעה שאלמנת צה"ל שמתגרשת אם היא רוצה לחזור לזכויות שלה שתחזיר את מענק הנישואין. לא יכול להיות גם זה וגם זה.

יונה יהב:

מפאת כבודך, אגיד שעמדתך מוזרה. לא יותר.

פנינה כהן:

סליחה, העמדה שלי מאוד סוציאלית.

היו"ר מקסים לוי:

תודה רבה, הישיבה נעולה.

(הישיבה ננעלה בשעה 11:50)